

Słowo wstępne

Zeszyty Naukowe KUL 60 (2018), nr 2 (242)

8 maja 2017 roku po długiej i ciężkiej chorobie odszedł do Pana dr hab. Jakub Aleksander Malik (prof. KUL), badacz literatury drugiej połowy XIX i początków XX wieku, znawca między innymi twórczości Adolfa Nowaczyńskiego oraz Bolesława Prusa, ceniony pedagog.

Ostatnim projektem naukowym śp. Profesora była koncepcja stworzenia zbioru studiów historycznoliterackich poświęconych życiu i działalności Adama Chmielowskiego – Świętego Brata Alberta. Inspiracją do podjęcia starań w tym zakresie była, przypadająca w dniu 25 grudnia 2016 roku, setna rocznica śmierci „apostoła miłosierdzia”. Z tej okazji Sejm Rzeczypospolitej Polskiej i Episkopat Polski ustanowiły rok 2017 rokiem poświęconym uczczeniu osoby „Brata naszego Boga” – opiekuna nędzarzy i wydziedziczonych. Jak czytamy w Liście pasterskim Episkopatu Polski z okazji Roku Świętego Brata Alberta, „ów czas stanowi doskonałą kontynuację zakończonego Nadzwyczajnego Jubileuszu Miłosierdzia”. W bezpośrednim następstwie tych zdarzeń Profesor Jakub Malik postanowił przyrzeć się bliżej osobie Świętego Brata Alberta, tak w wymiarze biograficznym czy historiozoficznym, jak również poprzez pryzmat pozostawionej przez Adama Chmielowskiego spuścizny artystycznej. Wspomniane zamierzenie naukowe miało dla Profesora Jakuba Malika także znaczenie osobiste, sentymentalne. Stanowiło klamrę dla jego wcześniejszych badań i zainteresowań. W 2006 roku, staraniem lubelskiego historyka literatury, ukazało się wznowienie książeczki Adolfa Nowaczyńskiego *Najpiękniejszy człowiek mego pokolenia. Brat Albert* z dołączonym do niej artykułem Profesora *Dni Brata Alberta*. Jakub Malik planował kolejną redakcję tego dzieła z uwzględnieniem całościowego stanu badań na temat życia i dzieła Świętego Brata Alberta. Choroba Profesora uniemożliwiła mu jednak realizację owych przedsięwzięć.

Zbiór prac, który oddajemy do rąk czytelników, należy traktować jako wypełnienie woli śp. Profesora Jakuba Malika. Jest to owoc naukowej refleksji na temat osoby „Brata naszego Boga”, uwzględniający postulowane przez lubelskiego badacza zagadnienia i konteksty. Autorzy prezentowanych tu studiów ukazują postać „wielkiego jałmużnika” jako: żołnierza, powstańca, patriotę, malarza i teoretyka sztuki, narzędzie Bożego miłosierdzia. Dzieło Świętego Brata Alberta stało się przyczynkiem do rozważań o kategoriach „pozytywizmu

ewangelicznego” i „mistyki czynu”, a także punktem odniesienia do analizy współczesnej posługi charytatywnej w świetle życia i działalności Szarego Brata.

Składamy serdeczne podziękowania osobom, które przyczyniły się do powstania niniejszego tomu: redaktorom „Zeszytów Naukowych KUL”, recenzentom i przede wszystkim autorom artykułów. Dzięki Państwa życzliwości i pracy projekt śp. Profesora Jakuba Malika mógł się urzeczywistnić.

*ks. Grzegorz Głąb
Magdalena Żmudziak*